STEM OP UW ICONISCHE MONUMENTEN
VERSLAG - DOEMEE

Datum: 17-08-2026

Inleiding

Van 26 juni tot en met 7 augustus konden inwoners, ondernemers en bezoekers van Leiden op DoeMee stemmen op hun iconische Leidse monumenten. De definitieve lijst met iconische monumenten wordt opgenomen in het beoordelingskader voor de omgeving van monumenten.

De gemeente had al 12 monumenten gekozen die belangrijk zijn voor Leiden. Op deze monumenten kon niet gestemd worden. Wel zijn we benieuwd of we monumenten hebben gemist en of mensen het eens zijn met de al geselecteerde monumenten.

De vragenlijst bestond uit twee vragen. Eerst konden deelnemers stemmen op 3 voorgestelde monumenten van een lijst met 10 opties. Óf zij konden op 2 monumenten van de lijst stemmen en als derde stem zelf een iconisch monument voorstellen (bij de keuze 'Anders, namelijk').

Bij de tweede vraag konden deelnemers aangeven of zij het eens zijn met de lijst van 12 iconische monumenten die de gemeente al heeft gekozen. Misschien vinden deelnemers dat een monument niet op de lijst hoort en beter vervangen kan worden door een ander monument.

In dit participatieverslag beschrijven we de uitkomsten van de vragenlijst. Er volgt nog een participatierapportage met de uiteindelijke verwerking van de uitslag in het 'beoordelingskader voor de omgeving van monumenten'.

258 Mensen hebben de vragenlijst op DoeMee ingevuld. En 2 stemmers hebben op een andere manier hun stem uitgebracht. Bijvoorbeeld door het invullen van het contactformulier van de gemeente. Deze stemmen zijn ook meegenomen in de uitslag.

Uitslag stemming aanvullende iconische monumenten (258 reacties)

De uitslag van de stemming laat een duidelijke top 3 zien. Elk monument in deze top 3 heeft meer dan 10% van de stemmen ontvangen. De meeste stemmen gaan uit naar de Koornbrug als iconisch monument, met 22% van de stemmen. Met 16,3% van de stemmen is de Sterrenwacht als tweede geëindigd. De top 3 wordt afgesloten door Molen de Valk met 13% van de stemmen.

Anders, namelijk aanvullingen (111 reacties)
Deelnemers konden bij hun derde stem ook zelf een iconisch monument voorstellen. Daarvoor kon 'Anders, namelijk' ingevuld worden. Het valt op dat sommige deelnemers monumenten noemen die die gemeente zelf al voorstelt op de lijst van 12 monumenten. Het gaat bijvoorbeeld om de Burcht, de Zijlpoort en de Pieterskerk. Daarnaast noemen deelnemers in hun antwoorden ook enkele wijken of bouwwerken die niet beschermd zijn als monument. Het label van iconisch monument kan alleen gelden voor bouwwerken die al zijn aangewezen als beschermde monumenten. Daarom worden deze niet meegenomen in de verdere analyse.

De Stadstimmerwerf krijgt relatief veel stemmen voor een vrij in te vullen monument. Dit zijn er namelijk 26. Als we dit vergelijken met de stemmen van de te kiezen iconische monumenten komt deze tussen het Pesthuis en de Hartebrugkerk uit. Dat is dus de 7de plek. Daarnaast worden veel andere monumenten één of maar een paar keer genoemd. Toren Oostenrijk of het Kruithuisje staat met 5 stemmen op de 2de plek binnen de 'Anders, namelijk' groep. Alle genoemde monumenten zijn te zien in de tabellen aan het eind van dit verslag.

Bent u het eens met de andere 12 iconische monumenten? (96 reacties)
Uit de laatste open vraag bleek dat 14 deelnemers de Visfontein op de Vismarkt niet als een iconisch monument zien. Daarnaast worden enkele andere voorgeselecteerde iconische monumenten één keer genoemd. Het gaat om de Lakenhal, Zijlpoort, Burcht, Stadhuis, Marekerk en het Academiegebouw.

In de beantwoording van deze vraag komt het vaak voor dat deelnemers nog andere monumenten noemen die zij missen. Dit was niet helemaal de bedoeling op deze plek in de vragenlijst. Maar deze suggesties zijn een waardevolle toevoeging aan de uitslagen voor de iconische monumenten. Deze hebben we daarom opgenomen in de totale uitslag van de stemming.

Verwerking
We betrekken de resultaten van de vragenlijst bij het beoordelingskader voor de omgeving van monumenten. In ieder geval vullen we de lijst van de 12 geselecteerde iconische monumenten aan met de monumenten met meeste stemmen. De definitieve gevolgen van de vragenlijst beschrijven we in de participatierapportage.

Totaal uitslag

Monument	adres	totaal
Koornbrug	Tegenover Nieuwe Rijn 23	142
Sterrenwacht	Sterrenwachtlaan 9 e.a.	105
Molen de Valk	Molenwerf 1	84
Stadsschouwburg	Oude Rijn 43	49
Stadsgehoorzaal	Breestraat 60	47
Hartebrugkerk	Haarlemmerstraat 110 e.a.	38
Stadstimmerwerf	Smidssteeg 2-32; Kort Galgewater 21-24	27
Pesthuis	Pesthuislaan 7	23
Schoorsteen Uniper	Bij Langegracht 70	22
Meelfabriek	Maalderijstraat 1-85; Oosterkerkstraat 18; Meelfabriekplein 1	14
Petruskerk	Lammenschansweg 40	9
Toren Oostenrijk	Jan van Houtkade 50	5
Kamerling Onnesgebouw	Nieuwsteeg 18 e.a.	4
Gemeenlandshuis	Breestraat 59	3
Telefoonbunker Morsweg	Morsweg 1b	3
Leidse Hout	bij Houtlaan 100	3
Volkshuis	Apothekersdijk 33 e.a.	3
De Latijnse school	Lokhorststraat 16 e.a.	3
Doelenpoort	Naast Arsenaalstraat 1	2
Het Wevershuisje	Middelstegracht 143	2
Vroom & Dreesmann	Aalmarkt 22 e.a.	2
Hof Meermansburg	Meermanshof 1-30; Oude Vest 159	2
Molen de Heesterboom	Haagweg 79	2
Poortgebouw	Rijnsburgerweg 10	2
Trianon	Breestraat 31	2
Houtzaagmolen De Herder	Haarlemmerweg 77 e.a.	2
Heilige Geest- of Armen wees- en kinderhuis	Hooglandse Kerkgracht 19 e.a.	2
Lodewijkskerk	Steenschuur 19	2
Groenesteeg	Groensteeg 126	1
Museum Boerhaave	Lange Sint Agnietenstraat 10	1
E.J. Brill / Heilige Geest- of Armen Wees- en kinderhuis	Oude Rijn 33A-L	1

Ambachtsschool	Haagweg 4 e.a.	1
Leidsch Dagblad gebouw	Witte Singel 1	1
Hooglandsche Kerkgracht 42	Hooglandse Kerkgracht 42	1
Leidsche Spaarbank	Oude Rijn 56	1
Bonaventura-College	Burggravenlaan 2 e.a.	1
Marislaan 19	Marislaan 19	1
Watertoren	Hoge Rijndijk 156	1
Park Matilo	Bij Besjeslaan 2	1
Kerkbrug	Naast Hooglandse Kerkgracht 2	1
Sint Anna Aalmoeshuis	Sint Anna Aalmoeshuis 1-14	1
Arsenaal	Arsenaalstraat 1	1
Schoorsteen De Arend	Achter Herensingel 27	1
Kweekschool voor de Zeevaart	Noordeinde 2	1
Sint Jansbrug	Naast Donkersteeg 21	1
Stadsmolen	Gooimeerlaan3	1
Harteveltcomplex	Langegracht 65	1
Scheltema	Marktsteeg 1	1
Grote Havenbrug	bij Havenplein 3	1
Lido	Steenstraat 39a	1
Laboratorium Vreewijk	Hugo de Grootstraat 33 e.a.	1

Tabel 'oneens met een iconisch monument'

Monument	**totaal**
Visfontein	14
Lakenhal	1
Zijlpoort	1
Burcht	1
Stadhuis	1
Marekerk	1
Academiegebouw	1

Tabel monumenten uit 'anders, namelijk'

Monument	**Genoemd 'anders, namelijk'**	**Genoemd in Bent u het eens met de andere 12 iconische monumenten**	**totaal**
Stadstimmerwerf	26	1	27
Toren Oostenrijk	5	0	5
Kamerling Onnesgebouw	3	1	4
Gemeenlandshuis	3	0	3

Telefoonbunker Morsweg	3	0	3
Leidse Hout	3	0	3
Volkshuis	2	1	3
De Latijnse school	1	2	3
Doelenpoort	2	0	2
Het Wevershuisje	2	0	2
Vroom & Dreesmann	2	0	2
Hof Meermansburg	2	0	2
Lodewijkskerk	2	0	2
Molen de Heesterboom	1	1	2
Poortgebouw	1	1	2
Trianon	1	1	2
Houtzaagmolen De Herder	1	1	2
Heilige Geest- of Armen wees- en kinderhuis	0	2	2
Groenesteeg	1	0	1
Museum Boerhaave	1	0	1
E.J. Brill (weeshuis)	1	0	1
Ambachtsschool	1	0	1
Leidsch Dagblad gebouw	1	0	1
Hooglandse Kerkgracht 42	1	0	1
Leidsch Spaarbank, Oude Rijn 56	1	0	1
Bonaventura Burggravenlaan	1	0	1
Marislaan 19	1	0	1
Watertoren	1	0	1
Park Matilo	1	0	1
Kerkbrug	1	0	1
Sint Anna Aalmoeshuis	1	0	1
Arsenaal	1	0	1
Schoorsteen De Arend	1	0	1
Kweekschool voor de Zeevaart	1	0	1
Sint Jansbrug	1	0	1

Stadsmolen	1	0	1
Harteveltcomplex	0	1	1
Scheltema	0	1	1
Grote Havenbrug	0	1	1
Lido	0	1	1
Laboratorium Vreewijk	0	1	1